

Text: Jag minns de glada dagar från mina läroår,
 då det fanns krummelagar, som nu tillbaka står,
 då själva mästarns gumma i vadmalskläder gick,
 och döttrarna ej dumma fasoner lära fick.

/ "Krummelagar" har jag funderat på. Krum betyder ju krokig. Lagar är ju alltid krokiga och svårförståeliga. I detta fall betyder krummelagar skrå-förordning, lagar för skrået. /

Jag tror dä börjar å skymma på. Dä ä dags te å gå sta å piffa opp sig lite. Nu ska jag gå å ha riktigt besked om Anna-Stina vill ha mej eller ej. Säger ho då ja, då ska ho få di där kängo jag har stå i skåpet därhemmä, men säger ho nej, då ska ho få betala dem, dä lovar ja Ture Blomsterkvist mä. Men den där långa Rättar-Anders vill ha na han, men inte ä han så intelligent som ja, å inte sir han så bra ut som ja heller, så jag tror ja blir den lycklige.

Ja, nu har Ni hört min levnadshistoria. Jag har haft både sorgliga och glada dagar, men nu ä ja pank, men får jag en slant, då ä ja' herre igen. Å kom inte å mocka gräl mä skomakaren, för då får Ni på

Sjungtraderadirallanlej,
 Tradiradirallalalaaa.....

481. Visa

sjungen av hemmansägare Karl August Eriksson, Himlinge.

Anders Gustaf i Hägerbo hade en bror, som också hette Karl August Eriksson.

Den senare kallades Karl August i Sandvik, senare K.A. i Sättra.

Hemmansägaren kallades rätt och slätt Karl August bonde.

Text: En herreman, så rik och bård,
 han ägde tunnor guld
 och flera hemman i sitt våld,
 fick se en flicka huld
 bland parkens stammar ensam gå
 och talade till henne så:

forts. på text
 andra sidan

2. Mitt vackra barn, vad heter du?

Säg mig ditt ljuva namn!

kom, sätt dig vid min sida nu
i skogens blomsterfamn.

Vi vilja språkas vid en stund
det roligt är i enslig lund.

3. Mitt namn är Elin, men jag får

ej längre stanna här,
ty dagens sol snart nedergår,

och jag skall plocka bär
i korgen, som jag har, åt mor
hon väntande i hyddan bor.

Folket. Torsdagen den 23 augusti 1956. */ Folket /*

Frans Andersson spelade och spelmansförbundets ordf Gustaf Wetter, Katrineholm, upptecknade de gamla folkmelodierna.

Skulle kunna spela en hel natt sa' 84-årig Stigtomta-spelman.

Jag kan så många bitar att jag skulle spela en hel natt utan att ta om en enda, sade 84-årige f. magasinsdrängen och byggmästaren Frans Andersson i Stigtomta till ordföranden i Sörmlands spelmansförbund Gustaf Wetter, när denne kom på besök på tisdagen. Avsikten med besöket som varade hela dagen, var att uppteckna alla de folklåtar den gamle ~~bygdespelmannen~~ lärt sig sedan fadern visade honom greppen för Gubben Noak.

Den gången var Frans Andersson 8 år gammal. Sedan dess har han spelat fiol på logdanser och på bröllop. Men först i år kunde han förmås att delta i den årliga spelmansstämman i Julita, där han var den utan jämförelse äldste deltagare

Spelmansförbundet har redan 2.000 folkmelodier upptecknade (en del av rätt "vågat" slag). Att finna något direkt nytt är förklarligt nog mycket svårt, men intressanta varianter kan påträffas. Frans Andersson kunde åtminstone en låt som hr Wetter inte kände igen.

Det var en polka som spelades när kuskarna gjorde sina anhalter vid krogarna på den långa vägen hem.

När Frans Andersson var i 18-årsåldern började han spela vid danserna på Skogstorpa loge vid Bärsta. På den tiden fick man inte spela vals - det var inte populärt. Polka skulle det vara:

forts. på text
andra sidan.

"I min ungdom var det inte värt att spela upp en vals. Tre-takt-polkó och paderkatt var det enda de dansande exmerade." Frans Andersson i Stigtomta (1873–1969) började spela i åttaårsåldern. Hans låtar upptecknades 1956 och sju år därefter gjorde Jan Ling en bandad intervju med Frans Andersson. Bilden t. h. är tagen vid spelmansstämman i Julita 1956.

Bröllopsdansen – slängpolska. Detalj ur den s. k. Bergshammarssviten, Fogdö socken. Cirka 1820. Foto Nordiska Museet.

- Det var roligt på den tiden på danstillställningarna, roligare än nu för tiden. Det dracks inte så mycket heller då, berättar han. Fast spelmännen fick sig en klunk ur medhavda flaskor. Det var betalningen. Ibland fick de också en femtioöring var som skramlats ihop i en hatt som gick laget runt. Spelmanspenningen kallades det.

Sedan dess har Frans Andersson varit litet av varje. Han har arbetat som magasinsträng på olika ställen i Nyköping men till slut blev han egen byggmästare.

Nu bor den 84-årige Frans hos sin son och sonhustru i Sandstugan, inte långt från Ånhammar, där blekingehövdingen von Heland residerar på lediga stunder.

- En riktigt fin gammal b gdespelman, är hr Wetters karakteristik. Det är förvånansvärt så bra minne hr Andersson har. Och en så stor repertoar som hans får man leta efter. Det är därför inte att undra på att hr Wetter tog hela dagen på sig för att teckna ned de gamla melodierna, som annars snart skulle ha varit förlorade för alltid.

Mir.

Frans Andersson är född i Lids socken 11.4.1873.

Padern, landbrukaren Anders August Pettersson spelade tillsammans med Andersson i Spånga, Råby sn och Vilhelm Andersson, Sandvik, Stigtomta. Dessa två var ofta på besök i F.A:s barndomshem. Han började spela vid 8 års ålder.

"Nu kan jag sitta och spela en hel natt utan att ta om en enda låt." (Detta är nog lite överdrivet.)

Han började som gårdsdräng på Stora Hotellet i Nyköping. Slutade efter ett år och började hos byggmästare Lindberg i Nyköping. Var torpare en kort tid. Fortsatte som byggnadssnickare.

"Jag har varit med och byggt något på alla gårdar under Tistad, Nääs och Ånhammar."

Bodde 7 år i Gölstugan. Omkring år 1908 flyttade han till Sandstugan där han bott ~~alltsedan~~ dess.

På 1890-talet spelade han ihop med Hjalmar Björklund, Oxelösund. Han kände också igen Blinde Kalle i Stigtomta, men lärde inte spela av honom. Frans Andersson har varit notkunnig. Har bl.a. spelat piano.

"I min ungdom var det inte värt att spela upp en vals. Tre-takt-polkó och paderkatt var det enda som de dansande exmerade."

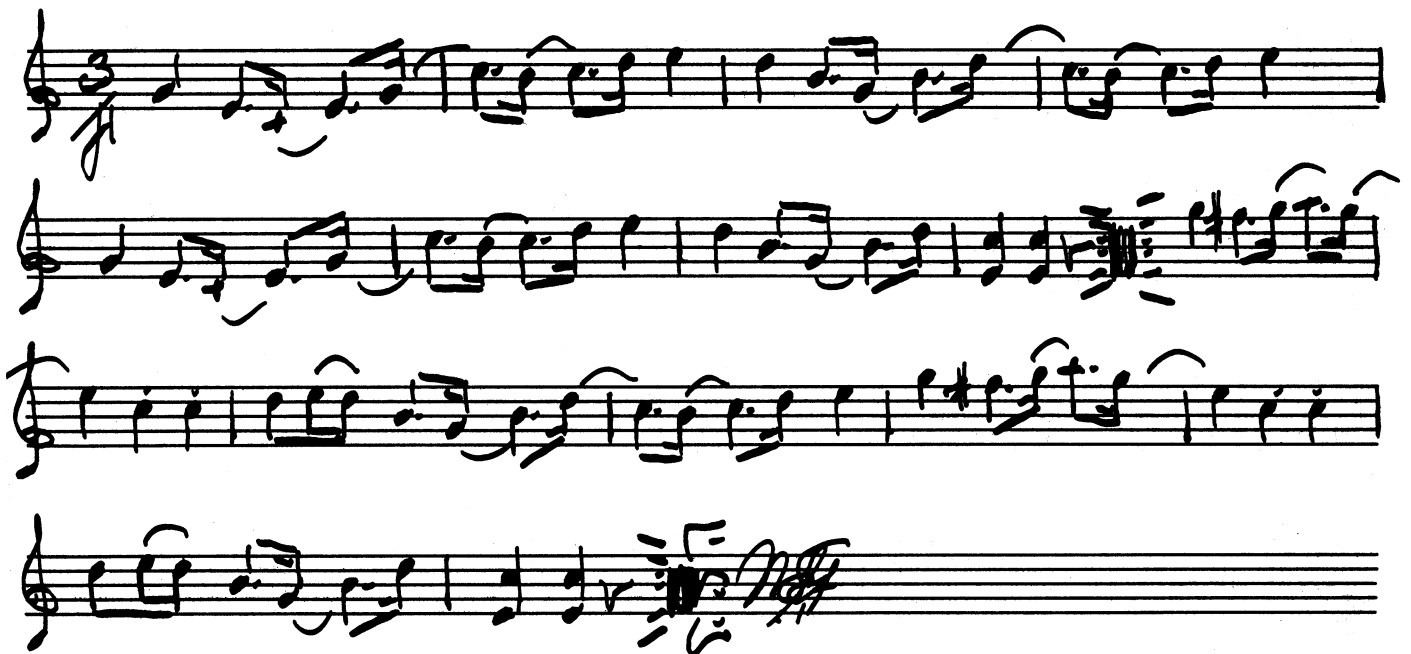
Den 22.8.1956, en regnig dag, var jag hos Frans Andersson från kl. 9.30-16 i det vackert belägna Sandstugan och upptecknade följande 24 låtar.

482. Gånglåt *efter Klockare Nyberg*
i Ludgo

Klockare Nyberg i Ludgo dog så sent som 1950.

483. Polka *efter fadern*

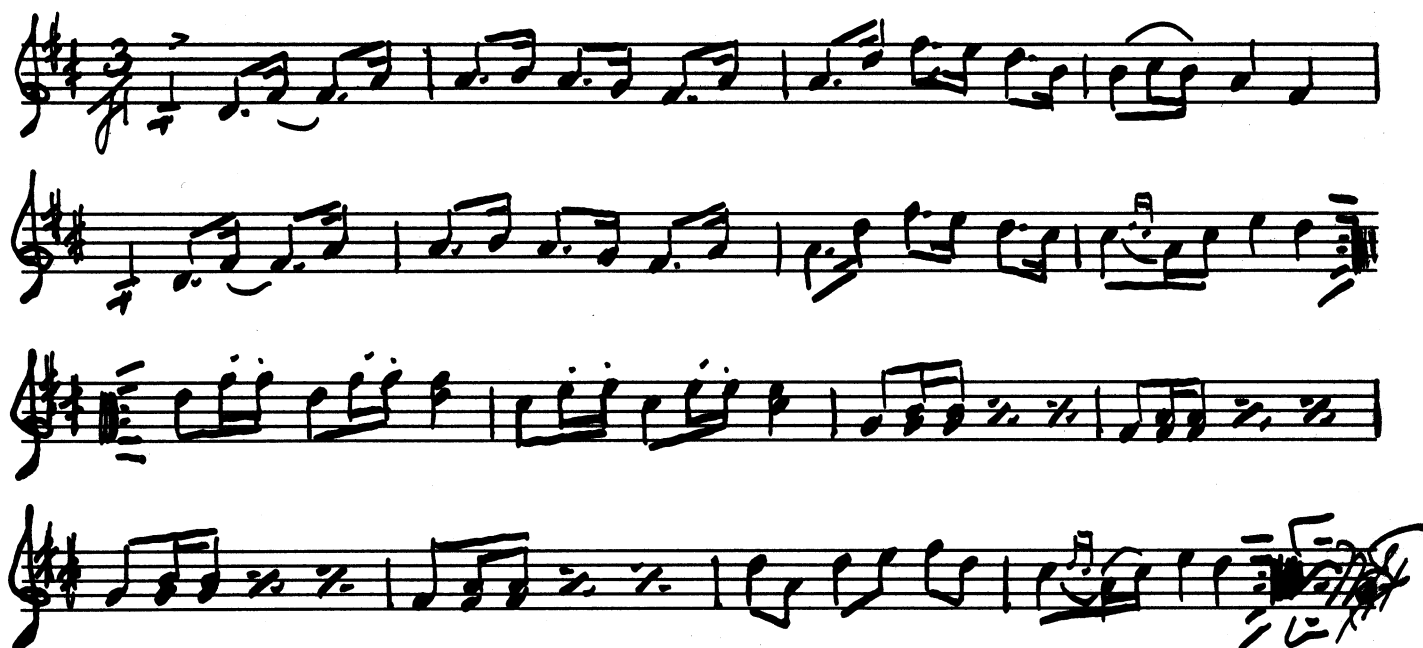

Tre - takt - polkó. Lärospån efter fadern.

484. Vals efter faderis

The image shows a handwritten musical score for a waltz. The score is written on ten staves, each with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The time signature is 3/4. The music is written in a cursive, handwritten style. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one sharp. The second staff has a bracketed section labeled "Biss" above it. The score concludes with a double bar line and a final chord symbol.

485. Polska efter fadern

Polska efter fadern, som kallade den Målar-Pelles polska.

Jfr. O.A.:s uppt. nr 472.

F.A. spelade sina låtar i mycket raskt tempo, inte bara tre-takt-polkó utan även sextondelspolkor som ovanstående.

486. Polka *etter Andersson*
i Spånga

Spelades med A-bas av Andersson i Spånga sa' F.A.

Frans Andersson spelade a och d (lösa strängen)
så, att bredvidliggande strängens a och d med 4-de
fingret ljud samtidigt. Det tecknar jag så:

487. Polstra after fadern

The musical score consists of seven staves of music. The first staff is the treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 3/4 time signature. The melody is written in a single line. The second staff continues the melody. The third and fourth staves show a more complex rhythmic pattern with many beamed notes. The fifth and sixth staves continue this pattern. The seventh staff begins with a large 'X' and contains the text 'Tredje takten spelades i bland så:' followed by a short musical phrase.

Text: Målar-Pelle drog uppå sin basfiol
och se mamsellerna uppå golvet dansa.

488. Våls efter fadern

Musical score for 'Våls efter fadern'. The score consists of four staves of music. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 3/4 time signature. The music is written in a single melodic line. The second staff continues the melody. The third staff features a 'Fine' marking above a double bar line. The fourth staff concludes with a 'D.F. of Fine' marking and a double bar line.

Jfr. O.A.:s uppteckning nr 474.

489. Hambo

Musical score for 'Hambo'. The score consists of four staves of music. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 3/4 time signature. The music is written in a single melodic line. The second staff continues the melody. The third staff continues the melody. The fourth staff concludes with a double bar line.

Hambo, som jag hittat på själv, sa' F.A.

490 Polska *efter Melker Andersson*
Husby-Öppunda

F.A. hade svårt att spela toner i de högre lägena rent.
Melker i Torsberga kallade han Melker Andersson.

491 Polska

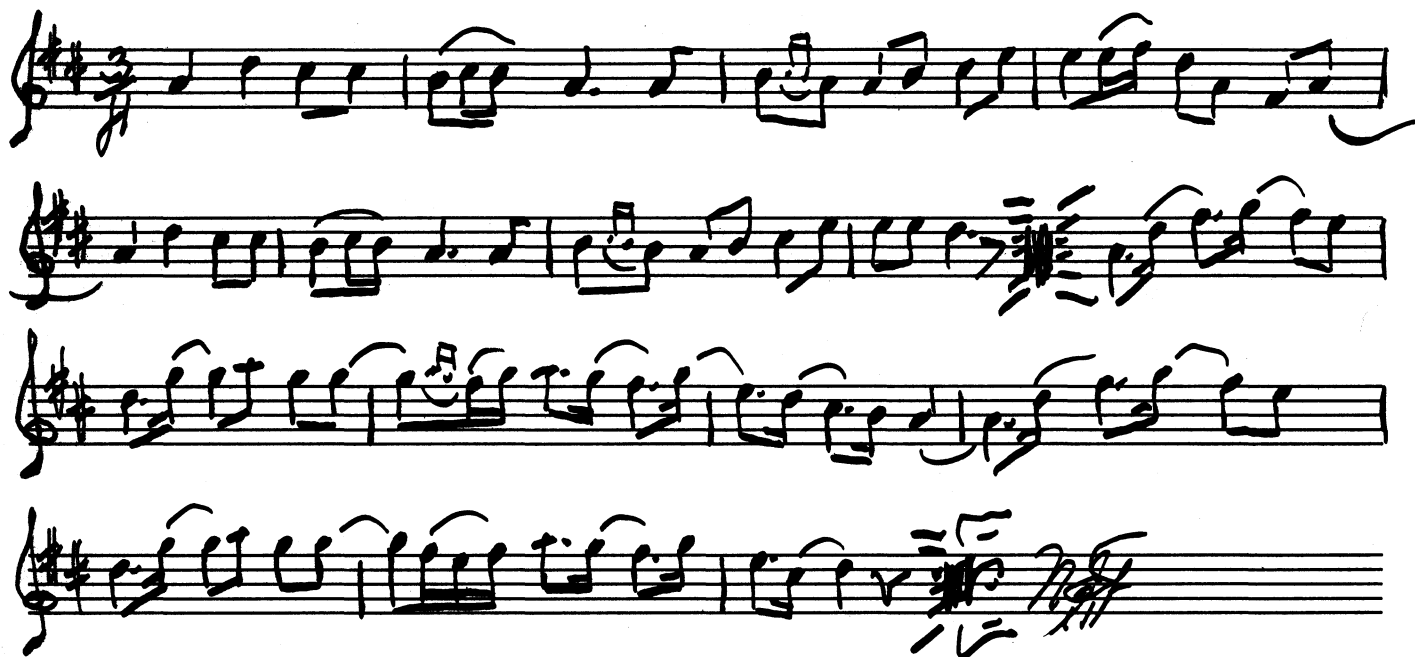

Polska, som spelades i F.A.:s barndom (alltså på 1870-talet),
av en spelman från Nykyrka socken vid namn Ernst Eriksson,
som sedan emigrerade till U.S.A.

499. Polska

Kallades Stockholmsresan.

Sjöngs när forbönder (före järnvägens tid) rastade vid de många krogarna efter landsvägen. En Stockholm-resa tog lång tid och var en ganska vidlyftig historia. Företogs mest vintertid. De fick byta till hjuldon strax bortom Fittja krog. Frans Andersson mindes namnet på följande krogar: Jordbro, Vallersta, Svärta, Ulvö, Hinsens krog, Snugga och Nyköping, där det fanns "hur många som helst".

Text: Nu är vi vid Svärta krog trala...

Jfr. Sv.L. Närke nr 29.

493. Vals

The musical score consists of six staves of music. The first five staves are instrumental notation in treble clef, 3/4 time, with a key signature of one sharp (F#). The sixth staff begins with the instruction "Sista rept. varierades" and includes the Swedish lyrics "i bland så:" written below the notes. The music is a waltz, characterized by its 3/4 time signature and melodic structure.

Vet ej efter vilken spelman han fått den.

494. Polka

*Tredigan efter
Melker Andersson*

Sista repr. har följande perioder:

3 + 3 // 3 + 4 // = 13 takter.

495. Vals

Jämför O.A.:s uppt. nr 475.

forts.

Valsen nr 76 i Svenska Låtar, Sörmland, har 2:ra repr. följande lydelse:
Spelad av Albert Boström, Floda.

I Lefflers Bidrag till Södermanlands äldre kulturhistoria XI:88
har valsens repris följande lydelse

Den är upptecknad från Dunker, troligen efter Fredrik Boström.
1:sta repr. i båda Boströmsvalserna påminner om Vingåkersvalsens.

Tre-takt-polkó.

Spelades troligen av Hjalmar Björklund.

496. Polska

Den bekanta Stadsbudsvisan, sjungen på bl.a. Frukostklubben av Sigge Fürst, är nästan exakt lika. Dessa Tre-takt-polkó förekommer ganska allmänt i Mellan-Sverige och är inte typiskt sörmländska.

efter Andersson i Spånga.

Spelades också av Blinda Kalle i Stigtomta.

497. Polska

Frans Andersson kan ej spela i lägena. 6:te takten fick jag ana mig till. Han spelade där så falskt, så Gud sig förbarme.

498. Polska

Musical score for 498. Polska, featuring five staves of handwritten notation in treble clef with a 3/4 time signature. The piece concludes with a double bar line and the word "FINE" written below the staff.

Vet ej efter vilken spelman han fått låten.

499. Polka efter fadern

Musical score for 499. Polka efter fadern, featuring three staves of handwritten notation in treble clef with a 2/4 time signature. The notation includes various rhythmic patterns and a final flourish.

500. Polka

Frans Andersson spelade dessa polskor mycket fort och i sträng rytm.
Det märktes, att han spelat till dans i sin ungdom.

När jag tecknat upp låten och vi spelade tillsammans i ett 7-helsikes
raskt tempo, sa Frans Andersson till sonhustru: "Den här tre-takt-polkó
gick att dansa efter". Den rara frun kom då in och ackompanjerade på gi-
tarr. Det blev solig glädje i det regniga vädret.

501. Polka after fadern

502. Vals after Andersson
i Spånga.

503. Vals troligen öfver fadern

"Låten verkar lite sorgliger", sa Frans Andersson.

504. Polka

505. Vals

The image shows a handwritten musical score for a waltz. It consists of five staves of music. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 3/4 time signature. The music is written in a cursive, handwritten style. The first four staves contain the main melody, while the fifth staff appears to be a continuation or a variation of the same melody, ending with a double bar line and some decorative flourishes.

Ibland hoppade Frans Andersson över takt 4 och 12 i sista reprisen
Den fick således $2 \times 7 = 14$ takter.

I v a r   B o s t r ö m, Valla,

besökte jag 12.9.1956 mest för att få lite kompletterande upplysningar om fadern

A l b e r t   B o s t r ö m.

Albert Boström var född i Trosa torp under Gimmersta, 7.5.1853.

Albert Boströms far var smed under Gimmersta, farfadern skräddare i Dunker (se Leffler!).

Albert Boströms moder var född österrikiska och hette ogift Kochs. Var säkerligen av en musikalisk släkt.

En bror till A.B.:s mor var kapellmästare i Norrköping.

Alldeles förbannat ilsken var den f.d. kammarjungfrun på Eriksberg, men mycket begåvad.

Gamle Albert Boström hade troligen ärvt sitt tvärarga temperament från modern. En konstnär var han och de spisar, som han murat, vittnar om det. Det har hänt att de får stå kvar, även om stugan i övrigt blivit riven. Så har en ny stuga blivit byggd kring spisen. A.B. kunde även snickra, måla tavlor m.m. Ivar Boström har i sin ägo 2 oljemålningar av gubbens hand. En bösskolv har han även, ovanligt välgjord.

Sonen I v a r B o s t r ö m

är lika händig.

Han har nyligen fyllt 70 år men jobbar än som murare. Förut har han varit montör på Valla tröskmaskiner.

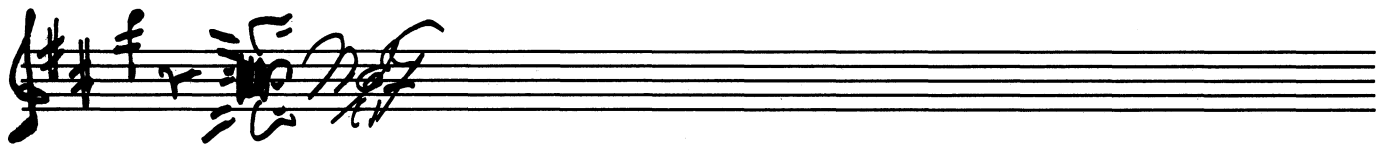
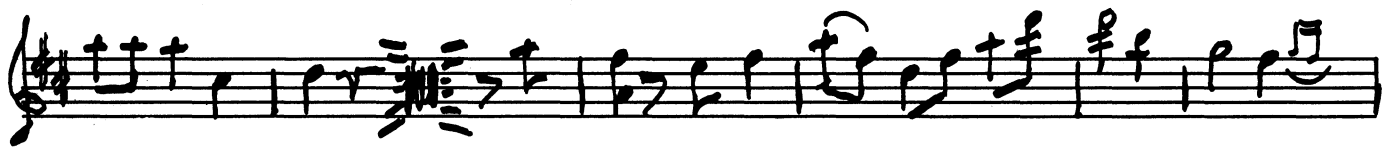
Ivar Boström var svår att teckna upp efter. Ungefär som Björklund. Han spelade på många låtar samtidigt. Som ung såg Ivar Boström 78-an.

Ivar Boström är född 1876, och på 1890-talet levde den gamle krymplingen. "Han såg ut att ha kommit på kneken", sa Ivar Boström.

Hans mor talade om att Widmark en gång trollat bort både hals och strängar från en spelkompis' fiol.

506. Gamla kväsoarralsen spelas av fadern

507. E-durs valsen efter Dal-Lasse

E-durs valsen efter Dal-Lasse, en murare från Dalarne.

Gubben Boström arbetade ihop med denne och lärde sig
då denna vals.

Jfr. Anders Gustaf 37.